

IIA 2020/18: Uunga siunnersuut: Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuitsit pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisissaat nr. xx, xx.xxx-imeersoq
(Tunillaassuinerup pinaveersaartinniarnernani siaruarnaveersaartinniarnernanilu aamma sullissiniarnermi pisariaqartitat il.il. qulakkeerniarnernanni iliuseqartoqarsinnaanermut annertusaaneq)

pillugu

siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inatsisinut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini uku inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai
Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqtigiit

1. Siunnersuut tassungalu tunuliaqutaasoq pillugit

Nappaatit ulorianartut tunillaassuuttut eqqunneqarnissaat akiorlugu iliussissat nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuitsit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni maleruagassiuunneqarput¹.

Inatsisartut peqqussutaat malillugu tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuarmik ilaatigut Politimesterimik Nunattalu Nakorsaananeramik inuttaqartumik

¹ Inatsisartut peqqussutaat nr. 20, 12. november 2001-imeersoq, Inatsisartut inatsisissaatigut nr. 18, 27. november 2018-imeersukkut allanngortinneqartoq.

pilersitsisoqarsimavoq. Aammalu kommunit tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuarmi ilaasortaataitaqarput.

Nappaatit ulorianartut tunillaassuuttut, taakkununga ilanngullugu Corona², eqqunneqarnissaat siaruarnissaallu akiorniarlugu tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq iliuitsinik arlalinnik aallartitsinissamut Inatsisartut peqqussutaatigut oqartussaaffilerneqarpoq.

Iliuitsit Inatsisartut peqqussutaat malillugu tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuup iliuserisinnaasai ilaatigut makkuupput:

- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq peqqusisinnaavoq kinaluunniit nappaammik tamanut ulorianartumik nappaateqarsorineqartoq nakorsamit misissortissasoq, pisariaqarpallu pineqartoq misissugaritinnissani siunertaralugu napparsimmavimmut imminut unitsissasoq.
- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq peqqusisinnaavoq kinaluunniit nappaammik nappaateqarsorineqartoq allanut attaveqarnerminik imminut matussaatisasoq, pisariaqarpallu napparsimmavimmut unissasoq.
- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuup peqqussutigisinnaavaa kinaluunniit nunamut maanga tikittoq nakorsamit misissortissasoq, pineqartorlu pisariaqarpat napparsimmavimmut imminut unitsilluni misissugaritilluni.
- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq peqqusisinnaavoq nunap ilaa nappaalaffiusoq mattunneqassasoq.
- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq peqqusisinnaavoq nunap ilaani nappaalaffiusumi ataatsimiinnerit tamanut ammasut ingerlanneqarnissaat inerteqqutigineqassasoq.
- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq peqqusisinnaavoq inuit nappaammik tunillatsissimasut angallassissutinik tamanit atorneqartartunik atuinissaat inerteqqutigineqassasoq.
- Tunillaassortunik nappaalanersuaqarneranut ataatsimiititaliarsuaq peqqusisinnaavoq assersuutigalugu angallassissutit aamma illut tunillannartuiarneqassasut.

² Nalunaarutikkut nr. 3, 2. marts 2020-meersukkut Corona-virus nappaatinut ilaasunut nalunaarsuummut ilanngunneqarpoq.

Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutikkut matumuunakkut nappaatit tunillaassortut ulorianartut akiorniarlugit oqartussat sakkussaasa arlalitsigut ilassuserlugillu annertusineqarnissaannut Naalakkersuisut periarfissinneqarput.

Coronamik nappaalaneq nunarsuatta ilarujussuanut sukkaqisumik tuniluuttoq maannalu nunatsinnut aamma anngussimasoq siunnersuuteqarnermut tunuliaqutaavoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit inatsisip allannguutaa Folketingimit marsip qiteqqunnerani akuerineqartoq inatsisissatut siunnersuutip – allaanerussutit annikitsut eqqaassanngikkaanni – assigigaa.

Inatsisissatut siunnersuutip imarisaasa pingaernerit misissornissaannut inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatit innersuussutigineqarput.

Ataatsimut isigalugu oqaatigineqarsinnaavoq aalajangersakkanik, tassungalu ilanngullugu piginnaatitaaffinnik tunngaviusunik killilersuisunik, sakkortuumik akuliunnermik kinguneqartunik aalajangersaanissamut inatsisissatut siunnersuut piginnaatitsivoq, tamannalu nunatta innuttaanut peqqinnissaqarfimmullu coronavirusip ulorianartorsiortitsinera pissutaavoq.

Ulorianartorsiorneq sukkasuumik allanngoriartorpoq aammalu pissutsit nunani allani takusatsitut sakkortutigisumik *ineriartulissagaluarpata* inatsisitigut tunngavissat *pisariaqartilersinnaasatta* siumoortumik qulakkeerineqarsinnaanerit aalajangiisuulluinnarpoq.

Akuliunnerilli tigussaasut inatsit imaluunniit nalunaarutit, Naalakkersuisunit inatsit tunngavigalugu atuutilersinneqartut, tunngavigalugit oqartussaasut iliuuserisinnaasaat pisup tigussaasup pisariaqartitaanit sakkortunerunngisaannassapput. Tamanna ingerlatsinermut nalinginnaasumik malittarisassat aammalu (akuliunnerit ilaannut tunngatillugu) Inuit pinnaatitaaffii pillugit Europamiut isumaqatigiissutaani aalajangersakkat kinguneraat.

Kiisalu piginnaatitsissutit annertuut (aammalu siunnersuummik nukinginnartumik suliarinninneq oqaluuserinninnerlu) eqqarsaatigalugit Inatsisartut peqqussutaata (inatsimmut allannguut ilanngullugu) ulloq 31. december 2021-mi atorunnaarnissaanik aalajangersakkamik siunnersuut aamma imaqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UKA 2021-mi nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummik nutaamik saqqummiussisariaqassapput.

Corona pillugu ajornartorsiut siusinnerusukkut qaangiutissagaluarpat Naalakkersuisut inatsit atuuttoq “atorunnaarsikkallarsinnaavaat” nappaatit pillugit inatsimmi nalunaarsuutinit coronap peerneqarneranik imaqtumik nalunaarummik aalajangersaanermikkut – soorluttaaq inatsimmik tunngaveqarlutik Naalakkersuisut nalunaarusiaminnik sukulluunniit atorunnaarsitsisinaasut.

2. Tusarniaaneq aammalu tusarniaanermut akissutit ilassutaasut

Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq inatsisissatut siunnersuut arlalinnut, inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini tusarniarneqartutut erseqqinnerusumik nalunaarneqarsimasunut, piffissami 24. marts, nal. 15.00-imit 25. marts, nal. 08.00-imit tusarniaassutigineqarsimasoq. Akerlianilli inatsisissatut siunnersuut tamanut tusarniaassutigineqarsimanngilaq. Tamatumunnga aammalu tusarniaanerup sivikitsuarsuuneranut pissutaasutut ilimagisariaqarpoq pissutsit immikkorluinnaq ittuunerat Inatsisartut peqqussutaata atuuttup ingerlaannartumik iluarsineqarnissaanik pisariaqalersitsisumik. Taamaalillunilu inatsisissatut siunnersuut nukingiullugu inatsisiliaavoq.

Tamatuma kingorna tusarniaanermut akissutinik / isummersuutinik marlunnik aappaa Inuit Pisinnaatitaaffiinit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivinit aappaalu kattuffinit soqutigisaqatigiinnit IMAK-imit, AK-mit, PPK-mit, NPK-mit aamma SIK-mit Inatsisartut tigusaqarput.

IMAK, AK, PPK, NPK aamma SIK inatsisissatut siunnersuummut, coronavirus pissutigalugu pissutsit immikkorluinnaq ittut atuunnerisa pisariaqalersitaanut, uparuaatissaqanngillat. Taamaattorli kattuffiit isumaqarput inatsisissatut siunnersuummi siunniunneqartumit siusinnerusukkut Inatsisartut peqqussutaat atorunnaarsinneqartariaqartoq. Inatsisip allannguutaa innuttaasut piginnaatitaaffiisa annertuumik killilerneqarnerannut tunngavissiiisaaq, tunngavissiiisutillu taamaattut pisariaqarluinnarnermit sivisunerusumik atuutsinneqartariaqanngillat.

Inuit Pisinnaatitaaffiinit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivisa oqaatigaat inatsisissatut siunnersuummut aallaaviusoq, tassalu innuttasut peqqissusiannik inuusinnaatitaanissaannillu illersuineq tamakkiisumik paasisinnaallugu.

Pissutsilli maannatut inneranni sukaterinissamik siunnersuutaasut arlallit piginnaatitaaffinnik, pissutsit nalinginnaasut atuutsillugit sukateriffigineqanngisaannartariaqartunik, sukateriffiunerat siunnersuisoqatigiiffiup eqqaasitsissutiginnissaa suliassamisut isigaa. Tamatumani ilaatigut pineqarput sumulluunniit ingerlasinnaatitaaneq aammalu katersuussinnaatitaaneq.

Taamaattumillu innuttaasut piginnaatitaaffiinik killilersuinerit taamaallaat peqqinnissaq tunngavigalugu naliliineq aallaavigalugu atuutsinneqassasut siunnersuisoqatigiit kaammattuutigaat.

Peqatigitillugulu peqqinnissakkut illersorneqarsinnaalerpat sukaterinerit taakku erngertumik atorunnaarsinneqassasut siunnersuisoqatigiit kaammattuutigaat.

Kiisalu inatsit taamatullu inatsisip nassatarisaanik nalunaarutit suna tunngavissiissutigineqarnerisq erseqqissumik takuneqarsinnaasunngorlugu ilusilerneqassasut siunnersuisoqatigiit kaammattuutigaat. Innuttaasut imaluunniit oqartussaasut, tassungalu ilanngullugit politiit, inatsit qanoq paasineqassanersoq nalornissutigissanngilaat.

Inatsisissatut siunnersuummi § 6, imm. 2-p oqaasertalerneqarnera immikkut pillugu siunnersuisoqatigiit ersarilluinnartumik isumaqarput eqqartuussivimmi aalajangerneqanngitsumik inissianut isersinnaanermut aalajangersagaq tunngavissiisoq. Inissiap innarlerneqartussaannginera piginnaatitaaffiuvoq inatsisini tunngaviusuni qulakkeerneqartoq (tak. Inatsisini tunngaviusuni § 72), taamaattumillu aalajangersagaq taanna pillugu immikkut mianersortoqarnissaa siunnersuisoqatigiinnit kaammattuutigineqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik siunnersuisoqatigiinnit paasiuminaatsinneqarpoq siunnersuummi immikkoortut pingaarnert pillugit nalinginnaasumik nassuiaatini saqqummiussinermi aalajangersagaq taannarpiaq taasaqarfigineqanngimmat.

Tusarniaanermut akissutit sinnerit inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 8-mi issuaavigineqarput.

Tassunga atatillugu Inatsisinut Ataatsimiititaliamit immikkut maluginiarneqarpoq Tunillaassortunik Nappaalanersuaqarneranut Ataatsimiititaliarsuaq (nalinginnaasumik) oqaaseqaateqarnissamut inatsisissatut siunnersuutip tunngavissinngikkaa aammalu Inatsisunik Atuutsitsinermut Ministereqarfik Kalaallit Nunaatalu Politiivi inatsisissatut siunnersuummut aamma oqaaseqaateqarsimanngitsut.

3. Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaliutigisai

3.1. Inatsisissatut siunnersuummi § 6, imm. 2-p oqaasertalerneqarnera – eqqartuussivimmi aalajangerneqanngitsumik inuinnaat angerlarsimaffiinut isersinnaaneq

§ 6, imm. 1-ikkut Naalackersuisut piginnaatinneqarput aaqquissuussinerit katerisimaartitsinerillu il.il. inerteqqutigineqarnissaat pillugit malittarisassiornissamut.

Katersuunnerni, pisuni il.il. innuttaasut peqataanissaannik killilersuinerit, nappaammit nalinginnaasumik tamanut ulorianartumit illersuinissamut siaruarnissaataluunniit pinaveersaartinnissaanut piffissallu aalajangersimasup iluani taamaallaat pisariaqartut nalilerneqartut malillugit aalajangerneqarnissaat naatsorsuutigineqartoq aalajangersakkamut nassuiaatini tunngavissaatinneqarpoq.

Malittarisassat aalajangersassallugit Naalackersuisunut piginnaatitsissutigineqartut illup iluani silamilu pisortatigoortumik taamatullu inuinnarnit ingerlanneqartut aaqqissuussinernut katerisimaarnernullu tunngasinnaapput.

§ 6, imm. 2-kkut Naalackersuisut piginnaatinneqarput aaqqissuussinerit katerisimaartitsinerillu il.il. inertequtigineqartut eqquutsinneqarnerannik nakkutilliinissaq siunertaralugu eqqartuussiviit akuersiseqqaarnagit ininut allanullu isersinnaanermut malittarisassiornissamut.

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivisa aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatai Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarput. Ajornartorsiulli aaqqiivigineqarsorinarpoq, tassami inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatinut iluarsissummi kingullermi erseqqissarneqarmat nakkutilliilluni ininut isersinnaanermi inuit angerlarsimaffii ilaatinneqanngitsut.

4. Inatsisinut Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumup, Inuit Ataqatigiit aammalu Nunatta Qitornaasa siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaa.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokraatit allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput, tassa ikinnerussuteqartut taakku ikinnerussuteqarluni oqaaseqaammik imaattumik saqqummiussimmata:

”Inuiaqatigiinnitsinni eqqartuussisarnermi tunngaviit pitsaasut peqqinnartullu aallaaviupput. Taakku aalajangiusimanissaat pingaarteqarpoq – aamma ajornartorsiorfinni. Inuttut kiffaangissuseq aammalu nammineq inuuneqarsinnaatitaaneq tassaapput tunngaviummik naleqartitat Demokraatinit assut pingaartitavut.

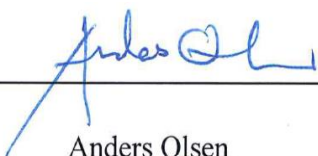
Oqartussaasut innuttaminnik nakkutilliiniarlutik taassuma illuanut isernissamik kissaateqarunik eqqartuussivimmit akuersissummik pissarseqqaartariaqarput. Tamanna

kiffaangissusitta naleqartitattalu qulakkeerneqarnissaannut peqataaqataavoq. Tunngaviit taakku peqqussummut matumunnga atatillugu saneqqunneqarnissaat Demokratinit tunngavissaqanngitsutut isigineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu § 6, imm. 2-p peqqussummit peerneqarnissaa Demokratinit aalajangiusimaneqarpoq.”

Inatsisinut Ataatsimiititaliap naggasiullugu Naalakkersuisunut kaammattuutigissavaa inatsisissatut siunnersuummik atuutsitsilernissami aammalu corona pillugu ajornartorsiutip iliuseqarfigineqarnerani Inatsisartuni partiinik ingerlaavartumik akuutitsinerminnik attassiinnaqqullugit, taamaaliornikkut tunillaassuunnerup akiorniarneqarnerani sakkussatut atorneqartut sapinngisamik annertunerpaamik naalakkersuinikkut tapersorneqarnissaat qulakkeerneqarsinnaaqqullugu.

Taama oqaaseqarluni Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

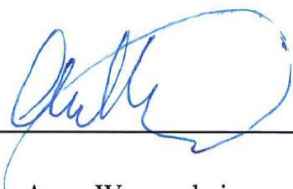

Anders Olsen
Formand
Siumut

Sofia Geisler
Inuit Ataqtigiit

Stine Egede
Inuit Ataqtigiit

Anna Wangenheim
Demokraterne

Aleqa Hammond
Nunatta Qitornai